

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 118g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale
art. 325 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova
(modificarea învinuirii în instanța de judecată)

CHIȘINĂU

12 octombrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 4 octombrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 octombrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „*Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.*” din alin. (2) al articolului 325 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de avocatul Vadim Gligor în dosarul nr. 1a-70/2016, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 4 octombrie 2016 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Bălți (Ala Rotaru, Ruslana Burdeniuc, Dumitru Pușca), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Judecătorei Briceni din 25 mai 2012, D.Ș. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin.(2) din Codul penal cu aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 an în penitenciar de tip semiînchis. Prin aceeași sentință, D.Ș. a fost achitat de învinuirea privind comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 290 alin. (2) lit. b), art. 42 alin. (3), art. 145 alin. (2) lit.b), i), j) și k), art. 42 alin. (3) și art. 188 alin. (5) din Codul penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

4. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, procurorii A.C și V.C., partea vătămată, A.G., și succesorul victimei, V.G., au declarat apel la Curtea de Apel Bălți.

5. La 24 octombrie 2013 V.C., procuror al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Bălți, a emis o ordonanță prin care a dispus concretizarea învinuirii înaintate lui D.Ș., învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (3), art. 145 alin. (2) lit. b), i), j), k), art. 42 alin. (3), art.188 alin. (5), art. 290 alin. (2) lit. b) și art. 217 alin. (2) din Codul penal.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2013, au fost respinse apelurile declarate împotriva sentinței Judecătorei Briceni din 25 mai 2012, cu menținerea sentinței fără modificări.

7. La 22 iulie 2014 Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a casat decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2013 și a dispus rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În cadrul rejudecării cauzei de către instanța de apel, avocatul Vadim Gligor a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „*Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.*” din alin. (2) al articolului 325 din Codul de procedură penală.

9. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 9 septembrie 2016, s-a dispus suspendarea procesului, ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr.248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 325 Limitele judecării cauzei

„(1) Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

(2) **Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.** Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.”

Articolul 326 Modificarea acuzării în ședința de judecată în sensul agravării ei

„(1) Procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță și în instanța de apel este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior, aducând la cunoștință inculpatului, apărătorului lui și, după caz, reprezentantului legal al inculpatului noua învinuire. În asemenea situație, instanța, la cererea inculpatului și a apărătorului lui, acordă termen necesar pentru pregătirea apărării de noua învinuire, după ce judecarea cauzei continuă. În instanța de apel, procurorul poate modifica acuzarea în sensul agravării doar în cazul în care a declarat apel.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că, în condițiile în care în propoziția întâi de la alin. (2) al art. 325 din Codul de procedură penală legiuitorul nu a specificat expres criteriile și condițiile în care nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul la apărare, se limitează drepturile și libertățile omului. Or, norma contestată permite procurorului în procesul penal să beneficieze de avantaje și să abuzeze prin modificarea acuzației în ședința de judecată.

13. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate încălcă dispozițiile articolelor 21 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocatul Vadim Gligor în dosarul nr. 1a-70/2016, pendinte la Curtea de Apel Bălți, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

18. În speță, Curtea observă că autorul excepției pretinde că textul *„Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.”* din articolul 325 alin. (2) din Codul de procedură penală este contrar dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 21 privind prezumția nevinovăției și art. 26 privind dreptul la apărare.

19. Curtea menționează că legiuitorul a prevăzut în art. 325 din Codul de procedură penală dreptul procurorului de a depune o ordonanță de modificare a învinuirii în ședința de judecată. Astfel, se admite modificarea învinuirii în instanța de judecată dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul la apărare. În același timp, modificarea învinuirii este posibilă și în sensul agravării situației inculpatului, în condițiile stabilite la art. 326 din Codul de procedură penală.

20. În Hotărârea nr. 5 din 17 martie 2009, Curtea a menționat că este *„[...] inadmisibilă practica aducerii neîntemeiate de noi capete de acuzare în procesul judecării cauzei penale, însă [...] este la fel de inadmisibil ca reprezentantul acuzării de stat, care descoperă în cadrul procesului penal noi circumstanțe incriminatoare, să nu poată aplica pârghiile justiției pentru calificarea corectă și echitabilă a faptelor comise de inculpat. În acest caz s-ar încălca dreptul la un proces echitabil al părții vătămate și al societății, care acuză persoana prin intermediul procurorului.”*

21. În acest context, Curtea reamintește că, prin aceeași hotărâre, enunțată supra, a constatat că dispozițiile art. 326 alin. (1) din Codul de

procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate în temeiul art. 20, 21, 26, 54 și 119 din Constituție.

22. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că o instanță de apel are dreptul incontestabil de a recalifica faptele, însă ca această recalificare să fie compatibilă cu Convenția, acuzatului trebuie să-i fie acordată posibilitatea de a-și exercita drepturile la apărare în mod concret, efectiv și în timp util (a se vedea *Pelissier și Sassi v. Franța*, cererea nr.25444/94, hotărârea din 25 martie 1999, § 62).

23. În acest sens, Curtea observă că, potrivit art. 327 din Codul de procedură penală, instanța de judecată, la cererea părților, poate amâna ședința de judecată pentru ca acestea să prezinte probe suplimentare, în cazul în care ele consideră că probele prezentate în instanță sunt insuficiente pentru confirmarea pozițiilor lor.

24. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autorul excepției urmărește, în realitate, completarea dispozițiilor art. 325 alin. (2) din Codul de procedură penală, în sensul de a prevedea în mod expres criteriile și condițiile în care nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul la apărare prin modificarea învinuirii în ședința de judecată. Soluționarea acestei solicitări nu intră, însă, în competența Curții Constituționale, care se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

25. De asemenea, eventualele modificări survenite în învinuire în instanța de judecată cu aplicarea eronată a prevederilor invocate de autorul excepției nu pot constitui motive de neconstituționalitate a dispozițiilor de lege criticate și, prin urmare, nu cad sub incidența controlului de constituționalitate, exercitat de Curte, ci sunt de competența instanței judecătorești investite cu soluționarea litigiului, respectiv, a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. A răspunde criticilor autorului excepției în această situație ar însemna o ingerință a Curții Constituționale în activitatea de judecată, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 115 din Constituție, potrivit cărora justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

26. În lumina celor expuse, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate se încadrează în sfera unei problematice care excede controlului de constituționalitate. Respectiv, excepția nu poate fi acceptată pentru examinare în fond și urmează a fi respinsă ca fiind vădit nefondată.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (1) și (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind

procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională,
Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.*” din articolul 325 alineatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de avocatul Vadim Gligor în dosarul nr. 1a-70/2016, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 12 octombrie 2016
DCC nr.68
Dosarul nr. 118g/2016*